

Assignatura: **Economia Catalana**

Codi: **16042233** Crèdits: **6**

Tipus: **Optativa** Cicle: **2n** Curs: **3r** Quadrimestre: **1r**

Departament: **Economia**

Àrea: **Economia Aplicada**

Professorat: **Joaquim Margalef**

Objetius generals:

Aquesta matèria pretén aprofundir en el coneixement de l'economia catalana, fent especial ressò en els canvis sectorials que han incidit sobre la mateixa, assenyalant la dinàmica d'aquests i el seu grau d'obertura i competitivitat, a l'hora que valorar les característiques de les unitats productives i l'utilització alternativa d'inputs, el que en definitiva portarà a valorar la capitalització d'aquesta estructura productiva i les seves condicions d'adaptació en uns mercats cada cop mes globalitzats.

Es important destacar la funció del territori en l'activitat productiva, analitzant el seu grau d'integració a partir de les infraestructures i diferències de renda, estudiant els criteris de localització i eficiència de les empreses, , com a base per explicar uns canvis territorials importants en l'ordenació productiva del país; el que ens permetrà abordar les pautes de localització de l'activitat econòmica i els canvis que es generen sobre el territori. La visió temporal de l'evolució i funcionalitat de l'economia catalana ens te que portar a la valoració de la seva realitat actual, assenyalant la significació del seu procés d'industrialització i la significació que ha tingut la dinàmica tècnica i productiva d'aquest sector. L'anàlisi del paper i evolució del sector secundari ens permetrà de manera molt específica analitzar el paper de l'economia catalana en el marc territorial de l'estat i la seva situació dins de la Unió Europea.

L'enfoc analític pretén inserir l'evolució de Catalunya dins d'un marc concret que ens expliqui la seva adaptació a uns mercats o inclòs àrees politic-administratives i àdhuc econòmiques mes amples, que puguin donar explicacions sobre la realitat actual en temes que afecta a la localització empresarial, el paper de les ciutats, els fluxos internacionals de bens, factors i coneixements. En definitiva ajudar a comprendre unes estructures productives que s'integren, per activa o per defecte, en un canvi global que condiciona l'entorn on operen les empreses, viuen els ciutadans i es modernitzen els territoris, en uns processos cíclics amb fortes crisis d'adaptació .

Criteris d'avaluació:

Per superar la present matèria l'alumne ha de realitzar satisfactòriament les proves escrites i/o els treballs duts a terme durant el curs. La qualificació final de la matèria ponderarà les diverses proves -exàmens, treballs, etc.- efectuades al llarg del curs.

Assignatures que es recomana haver cursat prèviament/simultàniament:

Assignatures en les quals s'apliquen els continguts d'aquesta:

Bibliografia bàsica:

Barceló i Roca M: *Catalunya un país industrial*. Pòrtic. Barcelona 2003

Bricall, J.M. y Petitbó, A.: *Industrialització a Catalunya: 1960-1977*, Caixa de Pensions, Barcelona, 1982.

Caixa Catalunya: *Anuari Econòmic Comarcal*. Diversos anys. Barcelona

Consell de Cambres de Catalunya: *Memòria Econòmica de Catalunya* Barcelona, diversos anys

Departament d'Economia i Finances: *L'economia catalana davant del canvi de segle*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1994.

Fontrodona J. Hernández J.M. : *Les multinacionals industrials catalanes 2001*. Generalitat de Catalunya. Dept. d'Indústria, Comerç i Turisme. Barcelona 2001

Majoral Roser : *Cataluña un análisis territorial*. Ariel Geografia. Barcelona 2002

Margalef, J., Segarra, A. (dirs.): *El dinamisme d'un territori: les comarques de Tarragona*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1997.

Parellada, M. (dir.): *Estructura económica de Cataluña*, Editorial Espasa-Calpe, Madrid, 1990.

Reig Martinez E. (Director): *Capitalització i creixement de l'economia catalana 1955-1995*. Fundación Banco Bilbao-Vizcaya, Bilbao, 1998.

Segarra A. i altres: *Creixement i Organització Industrial als eixos de l'economia espanyola: l'Arc de la Mediterrània i el Corredor de l'Ebre*, Universitat Rovira i Virgili-APT, Tarragona, Setembre, 1999.

Segarra, A. i Oliva, M. (1996): *Indústria i estratègies empresarials al Camp de Tarragona*, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona.

Bibliografia complementària:

En funció del desenvolupament de cada tema de la programació es facilitarà bibliografia específica i lectures. Algunes d'aquestes de lectura obligada.

Programa:

El programa s'estructura en quatre parts. En la primera s'analitzaran els processos de canvi de l'economia catalana, manifestats des de el principi del procés d'industrialització fins als nostres dies, valorant el dinamisme demogràfic i l'adequació a les polítiques econòmiques i situacions administratives que han anat determinant l'ordenació productiva del país. En una segona part es valorarà el paper del territori i la distribució d'activitats en el mateix, així com emmarcar la realitat actual de l'economia catalana a l'entorn estatal i europeu. L'anàlisi detallat dels sectors productius, les empreses, les finances i aspectes institucionals de l'ordenació econòmica de Catalunya corresponen a la tercera part d'aquesta programació. Com a darrers temes s'estudiarà d'una manera específica la realitat productiva de les comarques de Tarragona, valorant la seva funcionalitat en la base productiva catalana i els elements i perspectives de la seva dinamització.

PRIMERA PART:ELS PROCESSOS DE CANVI EN L'ECONOMIA CATALANA

1.-ELS RECURSOS NATURALS LA BASE DEMOGRAFICA I LA INDUSTRIALITZACIO

- Condicions territorials i recursos naturals
- El territori com a factor del dinamisme econòmic
- La evolució demogràfica.
- Els cicles demogràfics
- El creixement vegetatiu i el migratori.
- Les perspectives tradicionals i la situació actual

2.- LA DINÀMICA INDUSTRIAL COM A FET CARACTERÍSTIC DE L'ECONOMIA CATALANA

- Una capacitat d'adaptació a les transformacions sectorials

- Del tèxtil a l'automoció
- De l'automoció a nous sectors de R+D
- La significació actual del sector industrial
- L'economia catalana com centre de producció o de decisió

3. - ELS FACTORS DE COMPETITIVITAT

- El sistema de formació
- El capital humà
- Les infraestructures
- La competència en cost o en producte
- Les capacitats tecnològiques

SEGONA PART: EL TERRITORI I LA LOCALITZACIÓ DE L'ACTIVITAT PRODUCTIVA.

4. -EL PAPER DE LES CIUTATS A L' ECONOMIA CATALANA

- Concepte de ciutat i d'àrea urbana.
- Tipologia de ciutats.
- El naixement de les ciutats i l'evolució de les àrees urbanes.
- Les principals àrees urbanes a l'economia mundial.
- La distribució urbana a Catalunya.
- Equilibri ciutat entorn rural
- La localització de l'activitat productiva.
- Les aglomeracions econòmiques.

5. -L' ECONOMIA CATALANA EN EL MARC DE LA UNIÓ EUROPEA.

- L'economia catalana en el context espanyol i europeu.

- La renda el Pib i el territori a Catalunya.
- La política regional europea a Catalunya.
- Reflexions sobre el futur econòmic de Catalunya.

TERCERA PART: L'ESTRUCTURA PRODUCTIVA ACTUAL I ELS ELEMENTS DEL SEU DINAMISME.

6 .- EL MODEL FUNCIONAL DE L'ECONOMIA CATALANA.

- Producció i demanda.
- Fluxos comercials i distribució geogràfica del comerç exterior.
- Evolució de la població i del mercat de treball.
- El sector públic a Catalunya.

7 .- LES EMPRESES CATALANES. EL R+D+I.

- Les grans empreses i les PIMES.
- Invenció, Innovació i difusió.
- L'entorn tecnològic internacional.
- La balança tecnològica de Catalunya.
- La política industrial a Catalunya

8 .- L'ANÀLISI SECTORIAL (1)

- El sector agrari.
- La ramaderia i l'agricultura
- La renda agrària i la productivitat
- L'agricultura i el territori

9 .- L'ANÀLISI SECTORIAL (1)

- La indústria a Catalunya.
- Els subsectors dominants
- L'ocupació i la producció
- Les transformacions del sector
- Les transformacions del sector
- La construcció.
- Significació de la residencial i l'obra pública
- Ocupació i productivitat

10. - L'ANÀLISI SECTORIAL (2)

- El sector terciari
- Principals subsectors
- Serveis de mercat i de no mercat
- Productivitat i ocupació
- El turisme com a activitat transversal
- El posicionament turístic. Les marques

QUARTA PART: DE L'ECONOMIA GLOBAL A L'ÀMBIT LOCAL LES COMARQUES DE TARRAGONA.

11. -UN MODEL DE CREIXEMENT EN BASE A FORTES INVERSIONS EXTERNES

- Evolució de les principals variables: producció, població i renda per càpita
- Característiques del model industrial.
- El terciari com a motor del dinamisme actual
- El turisme
- Desequilibris sectorials

12. -EL TERRITORI I LES ACTIVITATS PRODUCTIVES

- Localització d'activitats i especialització comarcal.
- La inversió a les comarques tarragonines.
- El Camp de Tarragona com a regió econòmica.
- Les Terres de l'Ebre com a marc aglutinador
- Estratègies empresarials a les comarques de Tarragona.